

שני מופעים בפרח שמשונית הטיפין *Tuberaria*

guttata ברכס-נמרוד

כתב: עוז גולן

הביא לדפוס: אבי שמידע

אמנם פספסנו בפרסום את האביב שחלף בכל עושרו ויופיו לפני חודש אבל רצוננו להציג בפניכם תופעה יפה ומיוחדת והיא שני זנים של אותו מין צמח המופיעים במעורבב באותה אוכלוסיה ברכס נמרוד אשר למרגלות החרמון. מדובר בצמח שמשונית הטיפין *Tuberaria guttata*, מין חד-שנתי אשר הוא צמח "אדום" בסכנת הכחדה בישראל בעל פרחים צהובים בני יום אחד, הדומים מאוד לפרחי הסוג לוטמית (אך בעוד ללוטמית דורים רבים של אבקנים, לפרח השמשונית רק דור אחד). אוכלוסיית שמשונית הטיפין במישור החוף ניכרת בכתם כהה במרכז הפרח כאשר הצבע הסגול של הכתם מכסה את כל בסיס עלי הכותרת. והנה ברכס נמרוד אשר למרגלות החרמון גדלים זה ליד זה ליד אותה אוכלוסייה שני זנים שכל אחד בעל דגם פרח שונה: בנוסף לזן בעל הכתם האחיד הכהה במרכז הפרח מופיעים פרטים שפרחיהם בעלי 5 נקודות עדינות יפהפיות בבסיס הפרח (ראה תמונה). חובבי הטבע המציאו בשנים האחרונות שם חדש לזן ביולוגי והם מכנים צמחים בעלי צורות וצבע שונים מאותה אוכלוסייה בשם "מופע-מופעים".

שמשונית הטיפין *Tuberaria guttata* מימין: המופע הגדל גם במישור החוף. צילם: עוז גולן ©. משמאל: מופע זה גדל רק ברכס נמרוד. צילם: עוז גולן ©

קיום מופעים שונים של צבע פרח באותו מין ביולוגי שכיח בצמחי הבר אולם מהווה אחוז קטן מאוד מכלל הפלורה. במקרה שלנו 2 המופעים נראים מפוזרים באופן אקראי באותן אוכלוסיות הידועות לנו ברכס נמרוד ורק מופע אחד מהם ממשיך דרומה לכיוון מישור החוף ומגיע עד חולות נס-ציונה וגבעת ברנר.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: גולן ע 2020 שני מופעים בפרח שמשונית הטיפין *Tuberaria guttata* ברכס-

נמרוד. חדשות בוטניות, כתב-עת "כלנית" מספר 7.

<https://www.kalanit.org.il/tuberaria-guttata-news-07-2020>

